

LUIGI MIRAGLIA

FABVLAE SYRAE

Graecōrum Rōmānōrumque fābulae
ad ūsum discipulōrum Latīnē nārrātae

Edizioni Accademia
VIVARIUM
NOVUM

ROMA - ANNO MMX

FABVLAE SYRAE

Scrīpsit

Luigi Miraglia

Adiuvērunt in scrībendō

Ignacio Armella Chávez, Jiří Čepelák, Eduardo Arturo Flores Miranda, Gerardo Froylán Guzmán Ramírez, Alexis Cuauhtémoc Hellmer Villalobos, Omar Pacheco López, Jan Odstrčilík, Patrick Owens, Pedro Emilio Rivera Díaz, Özséb Áron Tóth

Recēnsuērunt

Roberto Carfagni, Jiří Čepelák, Gerardo Froylán Guzmán Ramírez

In pāginās dīgessit

Sergio Scala

Imāginēs sēlēgērunt

Eduardo Arturo Flores Miranda, Gerardo Froylán Guzmán Ramírez, Rogério Matsumoto Figueiredo, Horacio Heredia Vázquez

© Edizioni Accademia *Vivarium novum* 2010.

Via Corrado Barbagallo, 20, I-00166 Roma.

Tel. (+39) 06 66589833 - 06 6689034

Fax (+39) 06 61007266

www.vivariumnovum.it

info@vivariumnovum.it

Omnia proprietātis iūra reservantur

Stampato in Ungheria - *Printed in Hungary*

ISBN 978-88-95611-29-7

Le Edizioni Accademia *Vivarium novum* garantiscono che questo libro recepisce quanto previsto in merito alle caratteristiche tecniche e tecnologiche dell'art. 15, comma 3, lettera a) e b) (Legge 6 agosto 2008, n. 133 e DM 41/09). Si impegnano inoltre a mantenere invariati i contenuti per cinque anni fatta eccezione per la pubblicazione di eventuali appendici online (art. 5, Legge 169/2008).

È assolutamente vietata la riproduzione totale o parziale di questa pubblicazione, così come la sua trasmissione sotto qualsiasi forma e con qualunque mezzo, anche attraverso fotocopie, senza l'autorizzazione scritta delle Edizioni Accademia *Vivarium novum*.

Kinizsi Nyomda - Debrecen

RES QVAE HOC LIBRO CONTINENTVR

PRAEFATIO	<i>pāg.</i> 5		
AD CAPITVLVM XXVI	7	AD CAPITVLVM XXXI	<i>pāg.</i> 65
1. PYGMALION	7	1. DEVCALION ET PYRRHA	65
2. VIRGINIA	8	2. PROMETHEVS	68
3. EUROPA	9	3. CENTAVROMACHIA	71
4. CORNELIA	11	4. TANTALVS	72
5. TARPEIA	12	5. CADMVS	75
AD CAPITVLVM XXVII	13	AD CAPITVLVM XXXII	81
1. MINOS	13	1. DAPHNE	81
2. LATONA	14	2. ARACHNE	83
3. PHRIXVS ET HELLE	17	3. IO	86
4. COMATAS	19	4. BAVCIS ET PHILEMON	89
5. CORONIS	20	5. CALLISTO ET ARCAS	92
AD CAPITVLVM XXVIII	23	AD CAPITVLVM XXXIII	97
1. ATALANTA	23	1. BELLEROPHON	97
2. VETVRIA	26	2. GAIVS MCVIVS SCAEVOLA	99
3. NAVSICAA	28	3. LAOMEDON ET HESIONE	101
4. CYPARISSVS	30	4. ANDROMEDA	103
5. ALCESTIS	33	5. ADONIS	105
AD CAPITVLVM XXIX	35	AD CAPITVLVM XXXIV	109
1. ORPHEVS ET EVRIDICE	35	1. APOLLO ET HYACINTHVVS	109
2. CERES ET PROSERPINA	38	2. NARCISSVS ET ECHO	112
3. ARETHVSA	43	3. POMONA ET VERTVMNVS	118
4. PANDORA	46	4. PHAETON	124
5. NIOBE	48	5. ACTAEON	133
AD CAPITVLVM XXX	53	INDEX NOMINVM	137
1. POLYPHEMVS ET GALATEA	53	INDEX VOCABVLORVM	140
2. GLAVCVS	54		
3. CEYX ET ALCYONE	57		
4. HORATIUS COCLES	60		
5. GANYMEDES	63		

NOTAE

=	idem atque	<i>Gr</i>	Graecē
:	id est	<i>imperf</i>	imperfectum
↔	contrārium	<i>ind</i>	indicātivus
<	factum/ortum est	<i>indēcl</i>	nōn dēclīnātur
/	sīve	<i>m</i>	masculīnum
+	cum, atque, additur	<i>n</i>	neutrum
<i>abl</i>	ablātīvus	<i>nōm</i>	nōminātīvus
<i>acc</i>	accūsātīvus	<i>pāg.</i>	pāgina
<i>adi</i>	adiectīvum	<i>part</i>	participium
<i>adv</i>	adverbium	<i>pass</i>	passīvum
<i>coni</i>	coniūctīvus	<i>perf</i>	perfectum
<i>dat</i>	datīvus	<i>pl</i>	plūrālis
<i>dēcl</i>	dēclīnātiō	<i>praes</i>	praesēns
<i>dēp</i>	dēpōnēns	<i>prp</i>	praepositīō
<i>f</i>	fēminīnum	<i>sg</i>	singulāris
<i>fut</i>	futūrum	<i>sup</i>	superlātīvus
<i>gen</i>	genetīvus	<i>voc</i>	vocātīvus

Ad pāginārum latera explānantur vocābula quae nōn reperiuntur in capitulīs librī cui titulus est *FAMILIA ROMANA*. Sī forte eadem vocābula in variīs fābulīs inveniuntur, iterum iterumque explānantur, ut singulae fābulae per sē legī possint.

PRAEFATIO

Quīntus: “Nārrā nōbīs aliquam fābulam, Syra; nam tam bene sīve Graecās sīve Rōmānās fābulās nārrāre solēs, quae nōs multum dēlectant! Nēque in hortō lūdere possumus, quia, subitā tempestāte ortā, etiam nunc pluere nōn dēsinit. Nē avēs quidem audiuntur, quae, imbre et fulguribus territae, inter arborum folia et rāmōs sē occultant.

pluere = imber fieri; pluit = imber dē caelō cadit

Syra, quae bona et proba ancilla est: “Libenter” inquit “vōbīs fābulās nārrābō: tū vērō, Marce, cōnsīde iūxtā mē et silēns audī; tū, Iūlia, relinque pilam, et hūc venī, ad latus meum laevum. Sī bonī et probī eritis, neque silentium clāmōribus vel tumultū et strepitū rumpētis, multās et pulchrās fābulās nōn solum hodiē, sed etiam cotīdiē ā mē audiētis.”

libenter *adv* = magnō cum gaudiō

***

Hōc librō fābulae continentur, quās Syra līberīs Iūliī et Aemiliae nārrāre solet. Iūlia, Marcus et Quīntus valdē hīs fābulīs dēlectantur. Spērāmus igitur vōs quoque, quī eās lectūrī estis, hīs Graecīs Rōmānīsque fābulīs dēlectārī posse. Quae certē ūtilēs erunt: nam quī hās pāginās leget, nōn modo rēs grammaticās et vocābula Latīna, quae in capitulīs XXV-XXXIV librī, cui titulus est *FAMILIA ROMANA*, iam cognōvit, certius discet ac memōria retinēbit, sed etiam nōn pauca verba alia facile discere poterit.

ūtilis -e = bonus ad ūtendum

memōria -ae *f*

Dum Atalanta consistit malum capiendi causa, Hippomenes ad metam currit

AD CAPITVLVM XXVIII

1. Atalanta

Fuit ōlim pulcherrima puella, nōmine Atalanta, cui plūrimī
virī, quī eam ita amābant ut uxōrem dūcere vellent, multa
et pretiōsissima dōna ex variīs orbis terrārum partibus ferre
solēbant. Atalanta autem nūllum ex illīs virīs amābat nec
5 dōna eōrum accipere volēbat; quī vērō, cupidī eam uxōrem
dūcendī, iterum iterumque salūtātum adībant eiusque
pulchritūdinem verbīs magnificīs laudābant. Hoc igitur
cōnsilium eōs dīmittendī causā excōgitāvit: virōs omnēs, quī
eam uxōrem petēbant, ad cēnam apud sē vocāvit.
10 Postquam omnēs adfuērunt, servī vīnum in pōcula fūdērunt,
quod virī, quī parātī erant ad audiendum, cupidē bibērunt. Dum
vērō cibum in mensā appositum sūmunt, Atalanta “Ō virī,”
inquit, “ūsque ad hunc diem nūllum marītum habēre voluī,
neque quisquam efficere potuit ut mē uxōrem dūceret
15 nōlentem. Nōn ignōrātis tamen mē tam celerem esse in
currendō ut nēmō umquam mē currentem adhūc cōsequī
posset. Sī igitur mē in mātrimōnium dūcere cupitis, parātī
estōte ad currendum: ita currite ut mē vincātis, sī potestis! Sīn
vērō ipsa vincam, continuō faciam ut interficiāminī!”
20 Haec verba locūta, servōs arcessīvit, quī locum ad
currendum idōneum ostendērunt, cuius in ultimā parte duo
saxa magna posuerant. Omnēs valdē timēbant: nam, etsī bene
artem currendī didicerant, sciēbant Atalantam ventō celerius
currere, neque facile vincī posse; eius tamen pulchritūdine
25 captī, ac spērantēs sē, diīs iuvantibus, eam uxōrem dūctūrōs
esse, quamquam perterritī, currendō vincere cōnārī voluērunt.

Atalanta -ae f

uxōrem dūcere = uxōrem suam facere

pretiōsus -a -um = magnī pretiī

vīnum in pōcūlum funditur
petere = postulare (cupide)
cēna = cibus quī circiter hōrā nōnā vel decimā
sūmitur
fundere fūdisse fūsum
bibere bibisse

ap-pōnere -posuisse -positum (< ad-)

mātrimōnium -ī n: in mātrimōnium dūcere =
uxōrem suam facere

arcessere -īvisse

idōneus -a -um = conveniēns

ultimus -a -um ↔ prīmus

pōnere posuisse positum

Hippomenēs -ae m Gr (acc -ēn, voc -ē)

iuuenis -īs m = vir circiter XXX annōrum

tuba -ae f

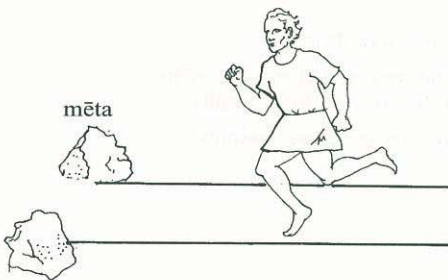

corōna

intereā = interim | currere cucurrisse
mēta -ae f : saxum, quō finis currendī
significātur

corōna -ae f
vincere vīcissee victum | *hominēs* victī
horrendus -a -um = terribilis

victor -ōris m = quī vīcit

mēta

Sedēbat haud procul ab eō locō atque forte, ab altō colle
prōspiciēns, virōs illōs ad currendum parātōs spectābat
adulēscēns nōmine Hippomenēs, quī, cupidus eōs propius
aspiciendī, sine morā ad campum accessit quō omnēs 30
currendī causā convēnerant.

Postquam autem audīvit complūrēs ex illīs adulēscētibz
ad mortem certam īre, “Nimis magnum” inquit, “est huius
amōris pretium! Temerārii mihi hī omnēs iuvenēs videntur
esse, sī vēra sunt, quae dē Atalantae celeritāte nārrantur!” 35

Cum prīmum vērō pulcherrimam puellae faciem et
fōrmōsissimum corpus, positā veste, vīdit, tam multum eam
amāre coepit, ut spērāret nēminem currendō eam cōsequī
posse: ipse enim volēbat eius coniūnx fierī: nam eī pulcher-
rima esse vidēbātur omnium fēminārum, quās umquam 40
vīderat.

Postquam servus tubā signum proficīscendī dedit, omnēs
celeriter currere coepērunt: ante omnēs, sagittā celerior,
currēbat Atalanta; cēterī vērō, cōnātī eam cōsequī atque per
longum spatium secūtī, tandem ita currendō fessī fuērunt, ut 45
alius post alium cōsisterent et victōs sē esse fatērentur: ex iīs
complūrēs multīs cum lacrimīs maerēbant; nam sciēbant sē
ad certam mortem missum īrī.

Atalanta intereā tam celeriter cucurrit ad mētā, quō prīma
pervēnit, ut ālae in pedibus eius esse vidērentur. Eius caput 50
corōnā cingitur; victī sine morā interficiuntur. At quamquam
īī ad horrendam necem missī erant, Hippomenēs sine timōre
mortis in cōspectum puellae vēnit et “Cūr” inquit “facilem
glōriam quaeris vincendō dēbilēs virōs? Mē vincere cōnāre!
Sī victor erō, nōn dolēbis quod ā tantō tamque fortī virō 55
superāris.”

Eum haec dīcentem Atalanta intuēbātur: quae, cum
prīmum eum cōspexit, ā tam pulchrō adulēscēte sē victum
īrī spērāvit et “Quī deus” inquit “tam saevē cupit istum
perdere, ut eum cōgat mē uxōrem petere vītae perīculō? 60
Discēde dum potes, puer, et vītam servā! Omnēs puellae
cupient tē marītum habēre! Cūr tamen sī dē tuā morte cōgitō
animus meus ita turbātur, tot virīs iam ante occīsīs? Ah, miser

Hippomenē! Dignus erās vitā. Ūnus erās, cuius uxor fierī poteram!” 65

Ita loquēbātur, nec intellegēbat sē illum puerum iam amāre coepisse. Eī igitur persuādēre cōnābātur, nē temerārius esset nēve vītā amitteret. Cīvēs vērō et ipse Atalantae pater cursūs quī solēbant fierī poscēbant, neque moram patiēbantur.

ā-mittere ↔ accipere

cursus -ūs *m* < currere

ad-iuvāre = iuvāre

Hippomenēs igitur Venerem, amōris deam, invocāvit : “Ō Venus, adiuvā mē, et amōrem, quem tū dedistī, dēfende!” 70
Audīvit Venus haec verba, quae ventus ūsque ad eius aurēs tulit; sine morā igitur ad auxilium ferendum dēscendit ex Olympō et ad Hippomenem accessit; neque tamen quisquam alius eam vidēre poterat nisi Hippomenēs ipse. Cui dea tria 75
māla aurea dedit et “Hīc sunt” inquit “tria aurea māla. Dum curris, iace prīmum mālum, deinde alterum, postrēmō tertium. Nōlī timēre! Ego, Venus, tibi auxilium feram!”

Olympus -i *m* = mōns Graeciae, ubi deī habitant

vēlōciter = celeriter

properāre = celeriter īre

pelle moram : nōlī cōnsistere

Tubae signum dedērunt: Atalanta et Hippomenēs tam vēlōciter currere coepērunt, ut eōrum pedēs vix terram 80
tangere vidērentur. Cīvēs clāmābant: “Nunc, nunc, properā, Hippomenē! Pelle morās: vincēs!” Tum Hippomenēs ūnum ē tribus mālīs prōmpsit et iēcit. Puella ita mīrāta est, ut, cupida aureum mālum sūmendī, brevem moram faceret. Hippomenēs eam praeteriit; at illa post brevem moram iterum puerum 85
post terga relīquit. Quī rūsus mālum iēcit; puella autem, ut illud tolleret iterum brevī cōnstitit; continuō vērō Hippomenē cōnsecūta est.

praeter-īre -īvisse/-iisse -itum

relinquere -līquisse -līctum

brevī (tempore)

cōnsistere -stitisse

re-stāre : reliquus esse

Postrēma cursūs pars restābat; Hippomenēs “Nunc” ait 90
“adiuvā mē, ō Venus, quae haec mihi dōna dedistī!” et tertium iēcit mālum. Puella dubitāre vīsa est; at posteā cōnstitit mālum capiendī causā: Hippomenēs ad mētā cucurrit, quam prīmus cōnsecūtus est. Victor nōn modo vītā servāvit, sed etiam Atalantam uxōrem dūcere potuit.

Veturia -ae *f*

2. Veturia

Veturia fuit māter Gāiī Marcīi, prūdentissimī ac 95
fortissimī virī, quī, postquam Rōmānōrum exercitum contrā Volscōs dūxerat et Coriolōs, māximam eōrum urbem, expugnāverat, ‘Coriolānus’ ā cīvibus suīs appellātus erat. Ob

Volscī -ōrum *m pl*: hominēs quīdam quī Latium incolēbant
Coriolī -ōrum *m pl*: urbs Volscōrum